

Mezinárodní právo soukromé II – 5. seminář

Klára Svobodová

Vybrané otázky průběhu rozhodčího řízení, rozhodčí nález

Právo rozhodné v mezinárodním rozhodčím řízení

- Místo konání rozhodčího řízení ovlivňuje:
 - Aplikaci procesních pravidel
 - Právní řád rozhodný pro meritum sporu
 - Zohlednění veřejnoprávních norem

Teritoriální x smluvní přístup k rozhodčímu řízení

Právo rozhodné v mezinárodním rozhodčím řízení

□ Procesní normy

1) Teritoriální pojetí

- Přímá vazba mezi místem konání rozhodčího řízení, tj. konkrétním státem a jeho procesními normami
- Procesní normy fora tvoří rámec řízení
- Autonomie vůle stran jen tam, kde to procesní normy fora připouštějí

Právo rozhodné v mezinárodním rozhodčím řízení

2) Smluvní přístup

- strany, příp. rozhodci mohou rozhodnout o použití procesního práva jako celku
- minimalizace vazeb procesních norem místa konání rozhodčího řízení

Právo rozhodné v mezinárodním rozhodčím řízení

□ ČR – ZRŘ

- Dohoda stran o postupu v řízení (§19/1)
- Řád rozhodčího soudu
- Rozhodnutí předsedajícího rozhodce (§19/1)
- Vhodný způsob – bez zbytečných formalit, při poskytnutí stejné příležitosti k uplatnění práv všem stranám (§19/2)

Právo rozhodné v mezinárodním rozhodčím řízení

- §19
 - Plná dispozice s postupem v řízení?
 - Omezení určitými normami českého práva - §31 ZRŘ, §30 ZRŘ
 - Co je to postup v řízení?
 - Význam §30 ZRŘ

Právo rozhodné v mezinárodním rozhodčím řízení

- Právo rozhodné pro meritum sporu
- 1) Teritoriální přístup
 - Důsledné sledování norem v místě konání rozhodčího řízení
 - Normy MPS fora

Právo rozhodné v mezinárodním rozhodčím řízení

2) Smluvní přístup

- Respektování autonomie vůle stran či rozhodů
- Opuštění zásady použití kolizních norem fora x tvorba kolizních pravidel x přímé určení hmotného práva x aplikace právních pravidel vytvořených v rámci určitého společenství (lex mercatoria) x rozhodování mimo právo

Právo rozhodné v mezinárodním rozhodčím řízení

- §37 ZRŘ
 - Volba práva – jenom právní řád státu?
 - Tuzemské kolizní normy
- Rozhodování podle zásad spravedlnosti (§25/3 ZRŘ)

Právo rozhodné v mezinárodním rozhodčím řízení

- Použití lex mercatoria
 - Subsidiární aplikace – v mezích kogentních norem rozhodného práva
 - Rovnocenná aplikace
 - Přednostní aplikace

Právo rozhodné v mezinárodním rozhodčím řízení

- Rozhodování podle zásad ekvity
 - Rozhodování mimo právo
- Amiable compositeur
 - Podle práva
 - Změna účinků aplikace konkrétních právních norem

Návrh na zahájení rozhodčího řízení

- Žaloba (§14 ZRŘ)
 - Stálému rozhodčímu soudu (řád)
 - Rozhodci (§14/2)

Zahájení rozhodčího řízení = den, kdy žaloba došla rozhodčímu soudu nebi žalobci

Návrh na zahájení rozhodčího řízení

- Obsah žaloby
 - Řád stálého rozhodčího soudu
 - Poukaz na stanovení pravomoci rozhodců, přiměřeně OSŘ (§30 ZRŘ) -> §79 OSŘ

Návrh na zahájení rozhodčího řízení

- Účinky zahájení rozhodčího řízení
 - Stejně jako podání žaloby u soudu
 - Povinnost rozhodce zkoumat procesní podmínky
 - Stavení promlčecí lhůty
 - Zabránění vzniku prekluze

Návrh na zahájení rozhodčího řízení

- Zahájení rozhodčího řízení u nepříslušného orgánu
- 1) Existuje platná rozhodčí smlouva a bylo zahájeno řízení u obecného soudu
 - §106 OSŘ
 - Článek II odst. 3 Newyorské úmluvy

Návrh na zahájení rozhodčího řízení

- 2) Bylo zahájeno rozhodčí řízení a následně došlo ke konstatování nepřislušnosti rozhodců
 - §16 ZRŘ
- 3) Došlo ke zrušení rozhodčího nálezu
 - §16 ZRŘ

Rozhodčí nález

- ZRŘ neobsahuje definici rozhodčího nálezu, pouze vymezuje jeho účinky a upravuje náležitosti
- Rozhodčí nález = písemné konečné rozhodnutí vydané rozhodci ve věci samé

Rozhodčí nález

- Náležitosti - §25 ZRŘ
 - Písemné vyhotovení
 - Usnesení většinou rozhodců
 - Podpis většinou rozhodců
 - Výrok musí být určitý – individualizace oprávněného a povinného, vymezení práv a povinností k plnění, obsah a rozsah plnění
 - Odůvodnění - §157 OSŘ, otázka pravomoci rozhodců, ustanovení rozhodců, místa konání rozhodčího řízení apod.
 - Místo a datum vydání



Rozhodčí nález

- Druhy rozhodčího nálezu
 - Konečný
 - Celkový
 - Částečný
 - Mezitimní

Rozhodčí nález

- Přezkum
 - Jen za podmínek předvídaných §27 ZRŘ
 - x zrušení
- Právní moc
 - §28/2 ZRŘ
- Smír a rozhodčí nález
 - §24 ZRŘ

Rozhodčí nález

- Zrušení - §31 a násl. ZRŘ
 - Projev kontrolní funkce obecných soudů vůči rozhodčímu řízení
 - Předmět zrušení
 - Rozhodčí nález vydaný podle §23, §27, §24/2 ZRŘ
 - Konečný rozhodčí nález
 - Domácí rozhodčí nález – vydaný na území ČR

Rozhodčí nález

- Jen na návrh některé ze stran – účastníků rozhodčího řízení
- Soud je vázán důvodem pro zrušení, který strana uplatnila – může nález pouze zrušit, ne změnit
- Lhůta – 3 měsíce od doručení nálezu
- Podání návrhu nemá odkladný účinek (x žádost povinného, hrozí závažná újma)
- Příslušnost soudu – věcná podle OSŘ, místní – v jehož obvodu se konalo rozhodčí řízení
- Postup po zrušení - §34

Rozhodčí nález

Důvody pro zrušení - §31

- Nález byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu
- Rozhodčí smlouva je neplatná, byla zrušena, nevztahuje se na případ
- Rozhodce nebyl povolán k rozhodování, neměl způsobilost k právním úkonům
- Nález nebyl usnesen většinou rozhodců

Rozhodčí nález

- Straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat
- Plnění nebylo žádáno, je nemožné nebo nedovolené
- Existují důvody pro obnovu řízení

Pís b) a c) – tzv. relativní důvody (§33 ZRŘ)

Rozhodčí nález

- Zastavení nařízeného výkonu
 - Strana, proti které nález směřuje, nepodala návrh na zrušení
 - Návrh na zastavení výkonu
 - Důvody podle OSŘ
 - Nearbitrabilita
 - Nález nebyl usnesen většinou rozhodců
 - Plnění nepožadované, nemožné, nedovolené

Uznání a výkon cizího rozhodčího nálezů

□ Zásada teritoriality

- > rozhodčí nález platí bez dalšího jen na území státu, kde byl vydán
- > aby mohl být použit (vykonán) na území jiného státu, musí mu být přiznány účinky domácího rozhodčího nálezů

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

□ Cizí rozhodčí nález

= rozhodčí nález, který nebyl vydán na území
ČR

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- Tři možné cesty (prameny) uznání cizích rozhodčích nálezů
 - 1) Newyorkská úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů
 - 2) Dvoustranné smlouvy o právní pomoci
 - 3) Zákon 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů (ZRŘ)

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- Vztahy mezi prameny
- ✓ Mezinárodní smlouvy x ZRŘ – článek 10 Ústavy ČR
- ✓ Newyorská úmluva x dvoustranné smlouvy – článek VII Newyorské úmluvy – doložka nejpriznivějšího zacházení (i vztah k vnitrostátním úpravám)

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- Newyorská úmluva
- ✓ 1958
- ✓ Nejúspěšnější mnohostranná mezinárodní smlouva

- ✓ Forma rozhodčí smlouvy
- ✓ Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- ✓ Jen rozhodčí nálezy vydané na území jiného smluvního státu
- ✓ Ve skutečnosti zasahuje jen fázi uznání -> závazek pro smluvní státy uznat cizí rozhodčí nález, jsou-li splněny požadavky dané úmluvou
- ✓ Výkon – podle práva státu výkonu

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- Podmínky uznání
- ✓ Rozhodčí smlouva ve formě předvídané úmluvou – písemná -> pokud ne, nelze použít NÚ
- ✓ Rozhodčí nález
- ✓ Není dán důvod pro odepření uznání

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- důvody pro odepření uznání - 2 skupiny:
 - ✓ Jen na návrh strany – pohled jiného práva než práva státu výkonu
 - ✓ Ex officio – z pohledu práva státu výkonu

Odepření je na zvážení soudu.

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- První skupina
 - 1) Nezpůsobilost stran uzavřít rozhodčí smlouvu (posuzujeme podle jejich právních řádů – státní příslušnost)
 - 2) Neplatnost rozhodčí smlouvy (podle práva, které strany pro rozhodčí smlouvu zvolily, podle práva země, kde byl nálezn vydán)

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- 3) Nález se týká sporu, pro který nebyla uzavřena rozhodčí smlouva (překročení rozsahu rozhodčí smlouvy)
- 4) Strana, proti níž nález směřuje, nebyla řádně vyrozuměna o ustanovení rozhodce, o rozhodčím řízení, nemohla uplatnit své požadavky
- 5) Složení rozhodčího soudu nebo rozhodčí řízení nebylo v souladu s ujednáním stran nebo s právem státu, kde se řízení konalo

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- 6) Rozhodčí nález se dosud nestal pro strany závazným nebo byl zrušen nebo jeho výkon odložen podle práva země, kde byl vydán

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- Druhá skupina
 - 1) Předmět sporu není arbitrabilní
 - 2) Rozpor s veřejným pořádkem

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

□ ZRŘ

- ✓ Rozhodčí nález vydaný v cizím státě
- ✓ Vzájemnost
- ✓ Není důvod pro odepření uznání
- ✓ Uznání se nevyslovuje zvláštním rozhodnutím
– k uznání se při nařízení výkonu přihlédne

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- ✓ Důvody pro odepření – soud vždy zkoumá ex officio
- ✓ Jsou-li dány – soud odepře uznání nálezu

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

□ Důvody

- Rozhodčí nález není podle práva státu, kde byl vydán, pravomocný nebo vykonatelný
- Rozhodčí nález má vadu, pro kterou je možné zrušit tuzemský nález
- Nález odporuje veřejnému pořádku